CÎTEVA DIN PROBLEMELE DE ANTRENAMENT ŞI JOC ŞI CONCLUZIILE CURSULUI EUROPEAN DE ANTRENORI DIN OLANDA

Nu de mult, la Zeist (Olanda) a avut loc al patrulea curs european de antrenori, organizat de U.E.F.A. La el au luat parte peste 40 de tehnicieni (în majoritate antrenori federali şi metodişti) din 27 de ţări, printre care figuri cunoscute în fotbalul internaţional : **A. Wade** (Anglia), **D. Balmanya** (Spania), **G. Boulogne** (Franţa), **K. Soos,** (R. D. Germană), **J. Marko** (Cehoslovacia), **N. Comucci** (Italia), **O. Bergmark** (Suedia) etc. Alături de ei au participat şi doi antrenori români, **N. Petrescu şi C. Drăguşin,** cu care am stat de vorbă despre problemele discutate şi concluziile trase la acest curs.

— Cum apreciaţi cursul de la Zeist, în ansamblul lui, şi referatele susţinute ?

— C. DRĂGUŞIN : A fost un curs extrem de util. Valoarea referatelor prezentate, dar mai ales a demonstraţiilor practice, precum şi profunzimea discuţiilor pe marginea lor au făcut ca întregul curs să atingă un nivel foarte ridicat.

Antrenorul vest-german **Schön** a vorbit, în referatul său despre învăţămintele campionatului mondial din 1966. Împreună cu cehoslovacul **Hutka** şi elveţianul **Quinche** a adus o serie de date privind mai ales echipele fruntaşe. Ca un fapt caracteristic a fost subliniată **buna pregătire fizică, dusă pînă la limita maximă.** Echipa R.F. a Germaniei, de exemplu, a reuşit să realizeze în 3 ani de pregătire o condiţie fizică impecabilă, **CEEA CE I-A PERMIS SĂ APLICE PERMANENT UN MARCAJ STRICT ŞI UN DEMARCAJ LARG, PE ZONE DEPARTATE**

— Ce idei mai importante s-au desprins din discuţiile la acest referat ?

— N. P. : Am să subliniez numai una, care mi se pare mai esenţială şi anume, aceea a **supleţii tactice a tuturor echipelor participante la C.M.,** exceptînd Braziliia. Toată lumea a fost de acord că **ideea unui sistem rigid trebuie părăsită.** De asemenea, s-a arătat că **tactica cu „libero" este bună, dar şi cea cu „acoperire", fiecare fiind eficace, dacă există jucători care s-o aplice corect.** Tactica ce foloseşte „libero" are unele avantaje ; atunci cînd o echipă dispune de jucători care sînt în măsură să aplice marcajul strict, o poate folosi în situaţii dificile de apărare, împotriva unui adversar puternic.

— După cîte ştim, n-a fost singurul referat important...

— C. D. : Într-adevăr. **Karoly Soos** — antrenorul echipei R.D. Germane a dezvoltat tema **„Selecţionarea reprezentativei naţionale"** în care a prezentat **principiile ce stau la baza selecţiei în vederea construirii FORMAŢIEI şi JOCULUI ei. SELECŢIA TREBUIE SĂ PORNEASCĂ DE LA O IDEE DE JOC REALISTĂ, EXISTENTĂ ÎN MANIERA DE JOC A FOTBALIŞTILOR DIN ŢARA RESPECTIVĂ.** De aici rezultă pe de o parte că **imitaţiile n-au rost, că tacticile nu trebuie concepute din birou,** iar pe de altă parte că **se impune cunoaşterea exactă, profundă, a jucătorilor, ceea ce poate duce în mod cert la o selecţie bună,** spre deosebire de improvizaţii, care sînt sortite eşecului. Coreferentul **G. Kessler** (Olanda) şi participanţii la discuţii au sprijinit cu date convingătoare afirmaţiile lui K. Soos.

— Ce loc au ocupat problemele de instruire în programul cursului ?

— N. P. : A fost tema cel mai mult dezbătută sub multiple aspecte şi însoţită de numeroase demonstraţii practice. Problemele au fost împărtite în două : a) de pregătire fizică şi b) de pregătire tactică. S-a pornit de la referatul **„Care sînt pretenţiile actuale faţă de jucătorii de elită",** susţinut de **A. Wade** (Anglia), şi de la coreferatele lui **J. Palfai** (Ungaria) şi **R. Small** (Scoţia), iar demonstraţiile ca şi discuţiile au adus completări esenţiale. Citez antrenamentul echipei Olandei (într-un cantonament de 7 zile) prezentat de antrenorul său **G. Kessler** şi în care tema antrenamentului fizic a fost **folosirea metodei lui Hollman (de 30") şi a intervalelor.** Prof. **R. Small** şi prof. **J. Palfai** au făcut o serie de demonstraţii din care s-a desprins **ideea lucrului intens, prelungit cu ajutorul pauzelor, cu şi fără minge, sub formă de exerciţii sau jocuri reduse de fotbal.** Iar **A. Wade** a prezentat un antrenament tactic cu exerciţii şi jocuri (cunoscute antrenorilor români de la cursul organizat în iarna anului 1965), interesante prin concepereа lor gradată, de la depărtat pînă la condiţiile reale de joc.

— Presupunem că acest curs a condus la unele concluzii. Care au fost ele ?

— C. D. : Ultima zi a cursului a fost destinată, într-adevăr, concluziilor finale, de ansamblu, precum şi unor propuneri privind organizarea viitoarelor cursuri. Din punctele de vedere exprimate am reţinut cîteva foarte interesante :

● Majoritatea tehnicienilor s-a declarat **pentru introducerea spiritului ştiinţific în concepţia de antrenament.** Acesta trebuie să aducă o mai mare contribuţie la realizarea jocului. **SIMPLA DORINŢĂ SAU SENTINŢĂ A NESPECIALIŞTILOR NU POATE ÎMBUNĂTĂŢI DIRECT EFICIENŢA ÎN** descoperirea metodelor şi mijloacelor concrete. **Numai antrenorii şi jucătorii pot reda fotbalului frumuseţea tehnică şi competitivă.**

● Antrenorul federal spaniol **Domingo Balmanya** a atras atenţia asupra **importanţei mai mari care trebuie acordată metodelor psihologice,** căci — în ultimă instanţă — **toată pregătirea fizică şi tehnică depinde ca realizare de dispoziţia jucătorului.** Acesta nu este un simplu mecanism care poate fi declanşat ca o rachetă, pentru că are conştiinţa, voinţa şi dispoziţia lui. De asemenea, **Balmanya** a subliniat că în obţinerea performanţei un rol decisiv îl are atmosfera creată în jurul echipei şi jucătorilor. El a şi propus, de altfel, ca pe viitor la cursuri să participe şi psihiatri.

● Alţi tehnicieni **au insistat asupra necesităţii diferenţierii antrenamentului după specificul ţării respective.** Ca urmare, metodistul federaţiei austriece, **L. Gernhardt,** a propus ca **PE VIITOR SĂ FIE PREZENTATE REFERATE CU SPECIFICUL ANTRENAMENTULUI PE PATRU SECTOARE EUROPENE (Nord — Sud — Est — Vest),** pe teme selecţionate de o comisie de specialişti.

● În fine, antrenorul federal turc, **Dogan Kologlu** (ziarist în acelaşi timp) a propus ca la viitorul curs **să fie invitaţi şi antrenori sud-americani,** care să împărtăşească metodele lor de pregătire, ca sprijin pentru colegii lor europeni.

— N. P. : La fel de interesante au fost şi discuţiile din afara cursului. Din ele am reţinut două lucruri interesante privind evoluţia fotbalului în două ţări britanice. Prof. **Allen Wade,** de pildă, a afirmat că, după părerea sa, **echipele engleze şti vor recurge în viitor din ce în ce mai des la tactica „betonului"** în fazele de apărare atunci cînd adversarul domină periculos. Prof. **R. Small** a arătat că **Celtic şi alte echipe scoţiene au învăţat să aplice aşa-zisul spirit agresiv al luptei continue pe orice parte a terenului.** La aceste formaţii nu există o departajare precisă pe compartimente şi posturi după cum nu există preferinţă pentru un sistem unic, „beton" sau „linie" **ECHIPA SE STRÎNGE ÎN JURUL MINGII FIE ÎN ATAC, FIE ÎN APĂRARE, CU FORŢE SUPERIOARE ADVERSARULUI. DE ACEEA PREGĂTIREA FIZICĂ ESTE OBIECTIVUL NR. 1 AL ECHIPELOR SCOTIENE.**

— O ultimă întrebare : care a fost contribuţia dv. la acest curs ? şi cu ce concluzii aţi venit ?

— C. D. : Modul cordial în care am fost primiţi de organizatori, printre care multe vechi cunoştinţe, ne-a dat încredinţare şi ne-a ajutat să intrăm mai repede în atmosfera de lucru. Am participat efectiv la discuţii, completînd pe scurt referatele, atunci cînd a fost cazul, şi prezentînd de fiecare dată punctul nostru de vedere, în concordanţă cu linia metodică adoptată la cursurile noastre. **Am urmărit să tragem cît mai multe foloase din acest curs, din referate, demonstraţii şi discuţii, şi de aceea am ridicat probleme de antrenament şi joc, iar colegul N. Petrescu a filmat toate demonstraţiile, instalaţiile sportive, aparatele ajutătoare,** pentru a fi prezentate, împreună cu învăţămintele trase, antrenorilor noştri.

N. P. : Am venit de la Zeist cu concluzii preţioase. Convingerea mea este că noi dispunem de un bagaj suficient de cunoştinţe metodice, comparativ cu antrenorii străini participanţi la curs. În acelaşi timp însă, trebuie să spun că **lipsa de eficienţă a pregătirii jucătorilor noştri nu este doar opera metodelor, cum au arătat şi o serie dintre tehnicienii noştri.** Au existat şi performanţe bune, dar mai rare decît speram. **Cauza acestei inconstanţe trebuie căutată şi în înşişi jucătorii noştri.** La Zeist, această problemă a legăturii dintre antrenament şi joc, a fost dezbătută îndelung şi s-a ajuns la concluzia că **LA ECHIPELE FRUNTAŞE MECIURILE COMPETIŢIONALE SÎNT CEL MAI BUN ANTRENAMENT.** S-a mai subliniat că **lipsa efectelor de la antrenament la joc se datorează în primul rînd jucătorului.** Actualele metode de antrenament, trecute în revistă la curs, **NU SÎNT ÎN MĂSURĂ SĂ DEA CEVA ÎN PLUS FĂRĂ ADEZIUNEA TOTALĂ ŞI COMPORTAREA JUCĂTORULUI.** Selecţia, gustul jucătorului pentru meci şi antrenamentul sînt indisolubile ; luate fiecare în parte nu au eficienţă. Echilibrarea lor permanentă duce la rezultate bune, bineînţeles în raport cu valoarea fizică, psihică şi fotbalistică a jucătorului. De aceste lucruri trebuie să ţinem seama în viitor, în munca noastră de instruire cu jucătorii.

★

Aici s-a încheiat convorbirea noastră. Sperăm că învăţămintele trase de cei doi antrenori vor fi împărtăşite colegilor din ţară, pentru ca toate concluziile să devină un bun comun şi să contribuie la îmbogăţirea cunoştinţelor lor profesionale.

P. G.

De curînd a apărut în vitrinele librăriilor lucrarea **„FOTBAL DE-A LUNGUL UNUI SECOL",** de **TUDOR VASILE.** Publicăm mai jos un fragment din capitolul consacrat rolului personalităţii jucătorului în tactica echipei.

DESPRE ROLUL PERSONALITĂŢII ÎN TACTICA ECHIPEI

Experienţa fotbalului de performanţă arată că succese de seamă în fotbalul internaţional se obţin mai uşor sau mai ales cu echipe care dispun de un număr de jucători cu o valoare individuală foarte ridicată. Omogenitatea unei echipe este o primă condiţie a reuşitei, dar drumul spre treptele superioare ale fotbalului mondial nu poate fi deschis fără jucători de o clasă superioară şi, în primul rînd, fără mari realizatori.

. . . . . .

A existat şi la noi o stare de spirit, acum depăşită, cînd orice încercare de a scoate în evidenţă valoarea contribuţiei individuale la succesele echipelor era temperată, desigur din motive educative temeinice, pentru a nu favoriza apariţia unor porniri vedetiste în rîndul jucătorilor. Această perioadă este în prezent depăşită, deoarece tot atît de păgubitoare ca şi vedetismul este nivelarea valorilor în aşa fel, încît personalitatea unor jucători proeminenţi să fie eclipsată complet de anonimatul echipei. O asemenea stare de spirit nu este favorabilă formării unor jucători de valoare deosebită. Credem că în interesul viitoarelor succese ale fotbalului românesc este nevoie să se sublinieze în prezent în mod corespunzător rolul jucătorului de clasă înaltă în obţinerea victoriei sportive.

Tradiţiile şcolii fotbalistice româneşti, valorile intelectuale şi materiale investite în dezvoltarea jocului ne îndreptăţesc să rîvnim a juca un rol principal în fotbalul internaţional şi să nu mai facem figuraţie onorabilă undeva pe la mijlocul plutonului. La noi a existat şi există şi acum un climat de tehnicitate fără de care nu cresc mari jucători. Fotbalul nostru a produs astfel de creatori şi în trecut. Bindea, Cotormani, Bodola, Baratki, Marian, Auer, David au fost incontestabil jucători cu o valoare excepţională, care au adus o contribuţie deosebită la afirmarea puterii creatoare sportive româneşti. În anii de după război au apărut jucători de această categorie în persoana lui Voinescu, Petschovschi, Bone, Ozon, Apolzan, Constantin. Ne lipsesc oare astfel de personalităţi în prezent ? Credem că la această întrebare nu se poate răspunde categoric. În fotbal, ca şi în muzică şi pictură, este nevoie uneori de o anumită distanţare în timp, de o anumită perspectivă istorică pentru a putea cuprinde semnificaţia unei personalităţi. Este posibil, pe de altă parte, să avem jucători care nu au reuşit încă să-şi desfăşoare potenţialul creator în condiţii corespunzătoare. Sau poate este nevoie ca Eusebio să ne vorbească de Dan Coe, Baróti de Pîrcălab şi Schön de Dobrin pentru a ne cunoaşte valorile ?

Se pare totuşi că nu avem jucători ca Eusebio, Albert, Beckenbauer sau Bobby Charlton. Problema este deci să creştem astfel de jucători, pentru ca să-i avem în număr cît mai mare. Dacă este adevărat că fiecare fotbal are jucători pe care îi merită, apoi să facem tot ce ne stă în putinţă pentru a merita astfel de jucători. În legătură cu aceasta se ivesc însă unele probleme pe care merită să le discutăm. Dacă punem clar problema necesităţii de a avea jucători de extraclasă, nu există oare şi riscul de a introduce în echipele noastre germenele îngîmfării şi al vedetismului ?

Întrebarea aceasta se pune oare şi în legătură cu artiştii poporului, cu soliştii noştri virtuoşi, cu savanţii academicieni, personalităţi admirate pe marile scene ale lumii, în congresele internaţionale ? Desigur că această întrebare nici nu se pune, iar motivele se cunosc. Chestiunea este de a şti de ce totuşi pericolul îngîmfării şi al vedetismului este o realitate în fotbal şi ce este de făcut pentru a preveni orice alunecare în această direcţie, străină concepţiei noastre sportive socialiste ? Socotim că problema este foarte importantă pentru crearea ambianţei necesare creşterii unor sportivi de mare valoare şi cu o certă priză în masele amatorilor de fotbal.

Toate acestea fac absolut necesare o educare şi o instruire a jucătorilor de fotbal fruntaşi şi mai ales situarea lor într-un mediu cu preocupări elevate, cu un caracter etico-politic valoros, cu legarea lor mai intensă de studiu, de şcoală, de profesiune. Creşterea şi folosirea din plin a unor jucători cu mari posibilităţi sportive presupune în condiţiile noastre luarea unor măsuri educative corespunzătoare. O ambianţă în care satisfacţiile sînt generate în mare măsură de preocupările minore nu este propice nici în fotbal pentru o activitate creatoare. Chiar şi capacităţile creatoare verificate ca existente se pot risipi cînd încep să manifeste interes pentru astfel de satisfacţii. Nu o dată posibilităţile mari ale unor juniori nu s-au realizat sau s-au realizat insuficient din cauza posibilităţilor acestora de a-şi canaliza satisfacţiile în direcţii greşite. Aceasta explică în parte şi ratarea timpurie a unor potenţiali mari jucători, care nu au mai apucat să devină mari. De asemenea explică într-o măsură de ce unii dintre excelenţii juniori afirmaţi în turneele U.E.F.A. nu au devenit ca adulţi jucători tot atît de buni.

În fotbalul profesionist, stimulentul principal către performanţe mari este posibilitatea oferită unor tineri proveniţi din clasele sărace (poate cu excepţia lui Di Stefano, majoritatea jucătorilor de primă mînă ai fotbalului mondial provin din păturile sărace) de a ieşi cu preţul unor mari eforturi sportive din condiţiile mizerabile de existenţă. Din fericire la noi acest stimulent lipseşte. Dar efortul necesar pentru căpătarea aceleiaşi măiestrii este, evident, şi la noi la fel de mare, uşurat însă foarte mult de existenţa unor condiţii mult mai bune, pentru ca efortul depus să dea maximum de rezultate. Stimulente care să-l determine pe tînărul sportiv talentat, crescut în viaţa noastră nouă, să parcurgă drumul anevoios către culmile măiestriei sportive există şi la noi. Ele sînt mai convingătoare decît acelea care îl îndeamnă pe tînărul Pelé ca la vîrsta de 23 de ani (1964) să joace într-un an 98 de meciuri şi să se antreneze în zilele dintre meciuri încă cîteva ore pe zi.

Aceste stimulente — care ambiţionează pe tehnician spre inovaţii valoroase, îl îndeamnă pe inginer la proiecte îndrăzneţe, pe savant spre cercetări originale şi pe artist către creaţii răsunătoare — nu operează însă în atmosfera plină de fum de ţigară, vapori de alcool şi ritmuri de twist. În schimb, ele operează în atmosfera de muncă şi spirit creator din atelierele Griviţei, din atelierele de proiectări ale căilor ferate. Nu întîmplător echipa de rugbi a României, care avea în anii trecuţi opt ingineri, cîţiva profesori, studenţi şi tehnicieni cu înaltă calificare, s-a impus pe plan internaţional nu numai prin existenţa în formaţie a unor jucători mari personalităţi, ci mai ales prin omogenitate, spirit de luptă şi de sacrificiu şi printr-o concepţie tactică originală. Aceeaşi situaţie a existat la echipele de handbal (masculin şi feminin), campioane mondiale, şi în echipa de volei masculin, vicecampioană mondială. Este oare imposibil ca această atmosferă de creaţie să se întroneze şi în fotbal, favorizînd şi aici creşterea unor valori deosebite ?

Dar pentru crearea acestei atmosfere este necesar ca şi cluburile noastre fruntaşe să privească problema creşterii unor mari jucători altfel decît au făcut-o pînă acum. Este nevoie de o schimbare serioasă în toată politica de cadre dusă în fotbalul nostru, începînd cu promovarea şi cultivarea talentelor tinere şi cu orientarea acestora către o muncă de perfecţionare sportivă şi de ridicare culturală, spre o viaţă cu satisfacţiile muncii productive, pe baze strict individualizate. Există, şi a adus succese serioase, experienţa unei munci temeinice cu talente tinere de acest fel în alte ramuri sportive, cum este, de exemplu, tenisul de masă. De ce nu s-ar aplica această experienţă cu succes şi în fotbal ?

Prezenţa în echipă a unor jucători cu mare putere de realizare are o influenţă considerabilă asupra tacticii aplicate de echipă. În echipele profesioniste astfel de jucători determină într-o mare măsură tactica echipei. De multe ori toată echipa îşi concentrează eforturile pentru a pune în valoare „vedeta". Acest lucru poate aduce uneori rezultate, dar ele nu sînt de durată. Lipsa temporară a vedetei sau numai declinul ei de formă paralizează întreaga echipă, chiar dacă este formată din jucători valoroşi. În ultima sa lucrare, C. Teaşcă prezintă sugestiv rolul ce l-a avut Alfredo di Stefano în echipa „Real Madrid", unde, spune dînsul, toată echipa ar fi jucat numai pentru a permite acestui jucător să-şi etaleze talentele. Nu putem fi cu totul de acord cu acest fel de a vedea. Pe de o parte, în diferitele perioade ale marilor succese ale acestei echipe (1955—1962), au jucat aici o serie de jucători de mare valoare, care au strălucit nu mai puţin ca Di Stefano, ceea ce n-ar fi fost posibil dacă tot jocul echipei ar fi fost subordonat acestui jucător. Este vorba de jucători ca Santamaria, Suarez, Gento şi alţii. Pe de altă parte, Di Stefano a depus în decursul jocurilor un volum de muncă fără precedent în fotbalul mondial. În anii cînd era în plină vigoare, el a fost capabil să contribuie hotărîtor la eforturile apărării, să ia parte la construirea atacului şi să finalizeze în aceeaşi fază de joc. Şi toate acestea cu virtuozitatea unui mare tehnician şi tactician. Ceea ce înseamnă că dacă echipa juca într-o măsură pentru a-i crea posibilităţi de valorificare a talentului său de necontestat, şi el, la rîndul său, îşi dădea din plin contribuţia la eforturile echipei. În mare măsură aceasta este şi rolul lui Pelé, în special în echipa „F. C. Santos", şi într-o măsură şi în cea a Braziliei. Dacă este adevărat că asemenea jucători pot concretiza eforturile echipei în condiţii cînd alţii, mai puţin dotaţi, n-ar putea realiza mai nimic, atunci este pe deplin justificat din punct de vedere tactic ca în cadrul echipei să fie folosită la maximum această posibilitate, tocmai în interesul echipei. A folosi cît mai bine ştutul precis şi recruţător al lui Eusebio, subtilităţile tehnice ale lui Albert, demarajul lui Pîrcălab, driblingul lui Dobrin este un imperativ tactic al echipelor din care fac parte aceşti jucători şi nu este nimic mai firesc decît să-i înconjuri cu parteneri care ştiu să folosească cît mai bine aceste posibilităţi. Încă acum 30 de ani, jucătorul Scwhartz era selecţionat deseori în echipa României, chiar cînd nu era în mare formă, fiindcă se considera că el va putea pune cel mai bine în valoare marile calităţi ale lui Dobay. Prezenţa lui Didi, aflat în declin, în echipa Braziliei, se explică exclusiv prin talentul acestuia de a-l servi pe Pelé (1964).